

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

februar 2026. godine

Bilten broj 2/2026

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	4
Rezultati CPI 2025 i Srbija	4
Sastanak sa Koopmanom	5
Saopštenja	7
Ugovor za radove na Ušću nije objavljen	7
Konferencije	9
CPI 2025: Najlošiji rezultat Srbije u poslednje dve decenije	9
Inicijative i analize	11
Nagrada za uzbunjivače	11
Mediji	13
Šta skrivaju aneksi ugovora za najveće infrastrukturne poslove u Srbiji: Visoka cena direktnog ugovaranja	13

Aktivnosti

U februaru je Transparency International predstavila Indeks percepcije korupcije CPI 2025. Srbija ima najlošiji skor i poziciju u protekle dve decenije. O promociji koju smo mi organizovali opširnije u poglavlju „Konferencije“.

Zuzana Mihalcova Šutjakova, šefica Odseka za Jugoistočnu Evropu/Zapadni Balkan Evropske službe za spoljne poslove, boravila je u februaru u poseti zemljama regiona. Tema njenog razgovora 5. februara sa organizacijama civilnog društva u Srbiji, među kojima je bila i Transparentnost Srbija, bili su izborni uslovi. Predstavnik TS Zlatko Minić predstavio je stanje u oblastima koje naša organizacija prati, rešenja za koja se zalažemo. On je ukazao i na važan aspekt koji je povezan sa izborima, odnosno zaštitom od manipulacija, kupovine glasova i zloupotreba – na stanje u policiji i tužilaštvu.

Programski direktor TS Nemanja Nenadić sastao se 20. februara sa Gertom Janom Koopmanom, generalnim direktorom u Direktoratu za proširenje i istočno partnerstvo (ENEST) Evropske komisije. Detaljnije u poglavlju „Pod lupom“.

Zlata Đorđević učestvovala je 25. i 26. februara na regionalnom dijalogu o mladima, izborima i demokratiji koji je održan u Klužu. Na skupu, koji je organizovao ODIHR, učestvovali su predstavnicima organizacija civilnog društva i mladih Zapadnog Balkana i Rumunije. Tokom dva dana, razmatrani su načini na koje mladi učestvuju u izborima i koliko veruju u demokratske process.

Nemanja Nenadić učestvovao je na dvodnevnoj konferenciji Misije OEBS u Srbiji „Prilozi za evaluaciju primene Strategije razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period 2020-2025. godine“, koja je održana u Beogradu 26. i 27. februara. Nenadić je predstavio rezultate analize o promenama koje su se dogodile u vezi sa ugovaranjem medijskih usluga. Iako je Strategija predvidela da će se radi rešavanja brojnih spornih pitanja u ovoj oblasti menjati Zakon o javnim nabavkama, ne samo da to nije učinjeno, već se ispostavilo da Ministarstvo finansija i Kancelarija za javne nabavke ovu obavezu iz Vladinog planskog dokumenta nisu shvatili kao stvarnu obavezu, i da nije bilo pokušaja da se problem reši na drugi način. Regulisanje ovih nabavki je moglo da se obuhvati izmenama Zakona o javnom informisanju i medijima, ali ni to nije učinjeno. Kao vrhunac, u leto 2025 je usvojena dopuna ZJIM, koja naizgled treba da utiče na veću javnost nabavke medijskih usluga, ali koja je potpuno neprimenjiva. Iako je problem naročito aktuelizovan dodelom javnih sredstava kroz javne nabavke medijima koji ne ispunjavaju uslove da dobiju podršku kroz sufinansiranje projekata, to nije jedini problem koji treba rešiti. Novac se kroz nabavke medijskih usluga neretko rasipa i bez toga, radi zadovoljenja ličnih i partijskih interesa javnih funkcionera. Pored toga, nabavke usluga oglašavanja su veoma specifične i za njih treba propisati adekvatne kriterijume, što ne može biti samo cena, već efekat koji oglašavanje treba da ima na određenu ciljnu grupu.

Iako postoji registar medija na sajtu Agencije za privredne registre, analiza je pokazala da on i dalje ne sadrži sve potrebne podatke, to jest, da uopšte ne sadrži podatke koji se odnose na nabavku usluga, već samo za sufinansiranje projekata. Svi naručioci javnih nabavki su „u prekršaju“ i to prolazi bez posledica.

Ipak, rešenje ovde nije da jedan državni organ dostavlja drugom državnom organu podatke koji su već javno dostupni, već da se na adekvatan način povežu Portal javnih nabavki i Registar medija.

Nenadić je komentarisao i situaciju oko neizbora Saveta REM. „Problem bi svakako bio manji kada bi nadležnosti Saveta REM bile svedene na razumnu meru. Ne postoji ni jedan opravdani razlog zbog kojeg bi od Saveta REM zavisilo da li će biti pokrenuti prekršajni postupci protiv izdavača medija nakon što stručna služba REM utvrdi da su prekršili zakon (na primer, time što su emitovali više reklama nego što zakon dopušta u određenom periodu).

Predstavnik TS Miloš Đorđević učestvovao je 24. februara na tribini u Leskovcu pod nazivom "Kad korupcija postane dijagnoza", koju su organizovali profesori i studenti Univerziteta u Nišu. Tema tribine bila je zdravstvo i korupcija, a predstavnik TS govorio je o pojavnim oblicima korupcije u zdravstvu, kao i o Indeksu percepcije korupcije.

Predstavnici TS Miša Bojović i Miloš Đorđević učestvovali su 27. februara na online sastanku u okviru projekta "Nadzor nad integritetom na Zapadnom Balkanu i u Turskoj: civilno društvo u borbi protiv korupcije kroz upotrebu podataka o političkom integritetu". Na sastanku su predstavljeni glavni nalazi regionalnog izveštaja o proceni zakonodavnih pravila o političkom integritetu, a vođena je i diskusija o upotrebi podataka o političkom integritetu.

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) radilo je i tokom februara. Sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno dobiti potrebna obaveštenja, na broj 069 1978 158 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

U februaru smo imali 210 objavljenih vesti o našim aktivnostima ili izjava predstavnika TS.

Na sajt TS, u segmentu „Inicijative i analize“, postavili smo nekoliko novih [analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora. Među njima su [dopis](#) Ministarstvu pravde u vezi sa javnom raspravom povodom nacрта izmena i dopuna Krivičnog zakonika i zahtev za pristup informacijama od javnog značaja i njihov [odgovor](#).

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu

Pod lupom

Rezultati CPI 2025 i Srbija

10. februara 2026.

Ovogodišnji pad indeksa percepcije korupcije za dva poena, verovatno ni za koga u Srbiji ne predstavlja iznenađenje. On se logički nadovezuje na prethodnih osam godina tokom kojih je ocena bila ili jednaka ili je opadala. Tako se od 42 poena iz 2016. godine, kada je poslednji put ocena poboljšana, ona sada spustila na 33.

Sasvim je jasno da Srbija nema problem samo sa „opažanjem korupcije“, što je druga reč za „percepciju“, pa da treba radi (samo) na popravljajući slike koju drugi imaju o korumpiranosti našeg javnog sektora.

Bitnog napretka u njenom suzbijanju nema. Naprotiv, neki od zakonskih institucionalnih mehanizama koji bi trebalo da pomognu da se korupcija spreči, otkrije ili kazni tokom prethodne godine dodatno su oslabljeni ili su još ogoljenije pokazali svoju nefunkcionalnost.

Trendovi u sedam (do nedavno osam) istraživanja na osnovu kojih se izračunava CPI pokazuju da je utisak spoljnih posmatrača o razvoju situacije kada je reč o korupciji i mogućnosti da se institucije izbore sa njom negativan, što dodatno smanjuje mogućnost da je reč samo o subjektivnim utiscima ili reakciji na pojedinačne sporne situacije. Ni u jednom od sedam korišćenih istraživanja koja su korišćena ove godine nije zabeležen napredak.

Ocena bi verovatno bila i lošija da je u 2025 urađeno istraživanje WEF među privrednicima, gde je pad ocene u prethodna četiri ciklusa bio najvidljiviji. Utisak o visokoj raširenosti korupcije imaju i građani Srbije, a u javnomnjenjskom istraživanju TS iz marta 2025, građani su korupciju izdvojili kao ubedljivo najveći problem društva. U kojoj meri sistem za borbu protiv korupcije ne funkcioniše još bolje se može razumeti na osnovu istraživanja o primeni pojedinih antikorupcijskih propisa, kao i nalaza međunarodnih organizacija koje prate stanje u pojedinim bitnim oblastima..

Detaljnije u [analizi TS](#).

Sastanak sa Koopmanom

20. februara 2026.

Gert Jan Koopman, generalni direktor u Direktoratu za proširenje i istočno partnerstvo (ENEST) Evropske komisije posetio je Srbiju 20. februara i tom prilikom se sastao sa zvaničnicima, ali i predstavnicima nekoliko nevladinih organizacija. Na poziv Delegacije EU, učestvovao je i Nemanja Nenadić, programski direktor TS. Sastanak je obuhvatio širok niz aktuelnih tema demokratije i vladavine prava u Srbiji, ali i budućnosti proširenja EU u zemljama regiona, u kontekstu brojnih dešavanja u Evropi i svetu koje bi mogle na to da utiču.

Nenadić je iskoristio ovu priliku da predstavnike Evropske komisije upozna sa stavovima TS povodom najnovijih dešavanja. Govoreći o Indeksu percepcije korupcije - CPI, gde je Srbija zabeležila najlošiji plasman u dve decenije, on je ukazao da više od pola građana to nije imalo priliku ni da čuje, jer čak ni osnovne vesti nije preneo ni jedan provladin medij, kao ni novinska agencija TANJUG. Taj primer najbolje ilustruje koliko je za Srbiju bitno da ima i da očuva one medije koji informišu građane o svim bitnim pitanjima za društvo i da kritički preispituju rad organa vlasti i poteze zvaničnika.

Kada je reč o izmenama seta pravosudnih zakona Nenadić je ukazao da odlaganje njihove primene do dobijanja mišljenja Venecijanske komisije neće predstavljati rešenje. Sasvim je jasno da su ovi zakoni usvojeni radi ostvarivanja ciljeva koji su direktno suprotni ključnim obavezama Srbije u procesu pridruživanja, a naročito zadatku otkrivanja i gonjenja većeg broja slučajeva korupcije na visokom nivou, što je u nadležnosti

Tužilaštva za organizovani kriminal. Međutim, problem koji je vlast napravila usvajanjem ovih zakona se ne može rešiti samo time što bi njihova primena bila odložena ili njihovim ukidanjem. Neophodno je stvoriti dodatne garancije kako se ništa slično ne bi moglo ponoviti – da se bitni propisi menjaju bez učešća javnosti, pa čak i bez elementarne transparentnosti ključnih amandmana, kao što je ovde bio slučaj. Takođe, jednako je bitno sprečiti situacije u kojima će se resursi društva i EU angažovati radi „gašenja novih požara“ koji je vlast izazvala svojim postupanjem, i da onda zbog toga svi oni zadaci koji su i pre toga morali sprovesti padnu u zapećak. Kada je reč o samom TOK, neophodno je da ono bude znatno otvorenije prema javnosti i da redovno obaveštava o merama koje je preduzelo u slučajevima opstrukcija istraga, ali i o ispitivanju brojnih slučajeva sumnji na korupciju koji su od ranije poznati.

Činjenica da je tokom poslednje godine ovo tužilaštvo pokrenulo nekoliko istraga koje nisu prijatne za vlast, ne pruža još uvek garancije da će to činiti u budućnosti.

Mere koje bi vodile tom cilju, kao ni brojne druge aktivnosti koje su neophodne da bi Srbija napredovala u borbi protiv korupcije, nisu, međutim, čak ni planirane u postojećoj Strategiji i akcionim planovima borbe protiv korupcije. To je jedna od stvari o kojima EK treba da vodi računa prilikom ocene ovih dokumenata.

Podsetio je i da problem nije samo u političkim donosiocima odluka, već i u organima koje formalno krasi epitet „nezavisni“, a koji svesno izbegavaju da ispune svoju ulogu u sistemu borbe protiv korupcije. Zbog toga, ni jedna izmena zakona neće pružiti dovoljne garancije da će sistem profunkcionisati, a to je naročito slučaj sa Agencijom za sprečavanje korupcije i Ustavnim sudom. Zbog toga bi, šire gledano, ispunjavanje standarda u ovoj oblasti, EU trebalo da proverí ne samo kroz spremnost vlasti da usvoje ili izmene pojedine zakone radi usaglašavanja sa preporukama EU, ODIHR, GRECO i Venecijanske komisije, već i na praktičnim primerima. Jedna od prilika da se to proverí je i predstojeća kampanja za lokalne izbore u deset opština Srbije.

Ključne mere koje su predviđene Reformskom agendom nisu donele očekivane promene, i pored toga što je za njih vezana pomoć iz Plana razvoja. Najbolji primer za to je činjenica da ni jedan ugovor za infrastrukturne projekte koji su ugovoreni bez javnih nabavki nije objavljen, izuzev dokumentacije koja se odnosi na rekonstrukciju pruge od Novog Sada do Mađarske.

Nenadić je ukazao takođe na potrebu da u slučaju eventualnog ubrzanog proširenja EU na zemlje zapadnog Balkana sasvim sigurno neće biti dovoljno vremena da se postignu svi standardi uspešne vladavine prava i da bi EU trebalo da osmisli mehanizam za potonje praćenje stanja, koji bi bio detaljniji i razrađeniji od onog koji je osmišljen prilikom pristupanja Rumunije i Bugarske EU.

.

Saopštenja

Ugovor za radove na Ušću nije objavljen

17. februara 2026.

Tek nakon ograđivanja parka na novobeogradskom Ušću u noći državnog praznika i protesta građana, Ministarstvo finansija je, u odgovoru Insajderu, [objavilo](#) koga je angažovalo da izvodi radove na tom prostoru. Reč je o kompaniji „Ronesans Holdin“, a ona je „angažovana na osnovu međudržavnog sporazuma Srbije i Turske zaključenog 2009. godine“.

Tako su čitaoci navedeni na pomisao da je ovaj posao dogovoren još pre 17 godina, što svakako nije slučaj. Međudržavni sporazum Srbije sa Turskom iz 2009. zaista je predvideo „sarađnju“, koja se u stvari ogledala u tome da će Turska obezbediti zajam za neke projekte u Srbiji, a da će potom taj projekat realizovati firma iz Turske, bez sprovođenja javne nabavke. U samom [Sporazumu](#) su navedeni putevi od Novog Pazara do Sjenice i Tutina, ali je ostavljena mogućnost da se primeni i na druge poslove. Izgovor za odsustvo konkurencije kod odabira izvođača, u vidu povoljnog kredita, ne postoji od 2020. Tada je ratifikovana [dopuna Sporazuma](#), prema kojoj se javna nabavka može „preskočiti“, a firmi iz Turske posao dodeliti bez nadmetanja, i kada se projekat ne finansira turskim zajmom.

Najvažnija odredba Sporazuma koju Ministarstvo finansija ne pominje jeste to da se svaki konkretan posao posebno ugovara. To znači da primena međudržavnog sporazuma prilikom angažovanja firme „Ronesans Holdin“ nije bila automatska, niti obavezna. Vlada Srbije i Ministarstvo finansija su imali mogućnost da za izvođenje radova sprovedu javnu nabavku, ali su se opredelili da to ne učine. Pored odsustva konkurencije, jedna od posledica jeste to da konkretni zadaci i rokovi i cena nisu poznati, te da ugovor nije objavljen.

Ovaj podatak je značajan i za sprovođenje Reformske agende koju je Vlada Srbije usaglasila sa Evropskom komisijom. Da bi Srbija dobila 20.381.435,06 evra pomoći iz Plana rasta za Zapadni Balkan, trebalo bi da „objavi sve ugovore koji su zaključeni na osnovu međudržavnih sporazuma na veb-sajtovima nadležnih ministarstava“.

Ova jasna obaveza je u pojedinim delovima Reformske agende relativizovana zahtevom da se objave *pojedine informacije iz ugovora*, pa su se srpska ministarstva opredelila da svoju obavezu tumače na najuži mogući način. Usled toga, **ni jedan ugovor** za infrastrukturne radove nije objavljen, izuzev onog koji se odnosi na rekonstrukciju železničke pruge od Novog Sada do mađarske granice.

Ministarstvo finansija je objavilo neke informacije samo za četiri projekata koje realizuje kineska kompanija [Power China](#) (svi su vezani za EXPO), ali ne i za radove koji se izvode u vezi sa akvarijumom u novobeogradskom parku Ušće. To dodatno podstiče sumnju da se međudržavni sporazumi koriste kao izgovor u mnogo većem broju slučajeva nego što je poznato, a da državni organi Srbije te informacije kriju ne samo od građana, već i od Evropske komisije.

Tako je obelodanjen i treći način koji Vlada koristi da nabavke radova koji su vezani za EXPO 2027 ne bi vršila na osnovu Zakona o javnim nabavkama. [Podsećamo](#) da se najvredniji radovi povereni bez

nadmetanja na osnovu sporazuma sa Kinom (oko 550 miliona evra za „nacionalni stadion“ i značajan deo od 1,2 milijardi evra ostalih EXPO radova) . Zatim je donet poseban „EXPO zakon“, kroz koji su ugovorene usluge i radovi vredni blizu 400 miliona evra, a čiju [ustavnost](#) Ustavni sud već duže od dve godine ne nalazi vremena da oceni. Tek nakon protesta Novobeograđana saznaje se da postoji i treći mehanizam za izbegavanje javnih nabavki koje se vezuju za ovu izložbu – ugovaranje poslova sa kompanijama iz Turske, a na osnovu međudržavnog sporazuma.

Transparentnost Srbija zato poziva Ministarstvo finansija i sve druge državne organe i preduzeća koja su uključena u realizaciju projekata za EXPO 2027 da bez odlaganja objave potpune informacije o svim do sada ugovorenim poslovima, obrazloženje razloga koji po njihovom viđenju opravdavaju direktno ugovaranje, kao i same ugovore i dokumente koji su vezani za njihovu realizaciju i nadzor.

Konferencije

CPI 2025: Najlošiji rezultat Srbije u poslednje dve decenije

10. februara 2026.

Srbija je na rangiranju zemalja i teritorija po Indeksu percepcije korupcije (CPI – Corruption Perception Index) sa skorom 33 i 116. pozicijom na tabeli dodatno pogoršala rezultat i prvi put je rangirana najlošije u regionu. Transparentnost Srbija predstavila je ovogodišnju listu globalne organizacije Transparency International (TI) na kojoj su ukupno 182 zemlje i teritorije.

Srbija je, devetu godinu zaredom, nastavila pad na najznačajnijem globalnom rangiranju zemalja po percepciji korupcije u javnom sektoru. Indeks Srbije je za **dva poena niži nego prethodne godine i najniži od 2012.** godine otkako se primenjuje sadašnja metodologija rangiranja. Ovo mesto delimo sa Ekvadorom, Panamom i Tajlandom, saopštila je izvršna direktorka TS Bojana Medenica na konferenciji za novinare.

Ovaj rezultat smešta Srbiju **devet poena ispod svetskog proseka (42), 23 poena ispod proseka našeg kontinenta** (Evropa 56), i **čak 29 poena iza proseka zemlja Evropske unije** čija članica bismo želeli da postanemo (EU 62).

U odnosu na ostale zemlje sa Zapadnog Balkana i bivše Jugoslavije, Srbija je najlošija, prvi put iza Bosne i Hercegovine (34), a u celoj Evropi iza nje su samo Belorusija (31), Turska (31) i Rusija (22).

"Trend je izrazito negativan, čak i kad bi vlast u ovom trenutku odlučila da radi sve ono što je od nje zatražila Evropska unija (EU) i ono što mi predlažemo, percepcija korupcije se verovatno ne bi u dogledno vreme popravila", rekao je programski direktor Transparentnost Srbija Nemanja Nenadić, navodeći da građani prepoznaju korupciju kao glavni problem.

On je ocenio da je veliki deo javnosti bio iznenađen pokretnjem postupaka protiv aktuelnih ministara pred Tužilaštvom za organizovani kriminal (TOK), zbog dugogodišnje pasivnosti, ali ono što je usledilo, na neki način je ogolelo nefunkcionalnost u sistemu borbe protiv korupcije.

"Mogli smo da vidimo, čak i kad se tužilaštvo probudilo da postoje mehanizmi da se njegove aktivnosti suzbiju, uskraćivanjem podrške od strane izvršnih organa vlasti, zatim medijskom negativnom

kampanjom, doneti su zakoni kojima je praktično zaprećeno da će se onemogućiti njegov rad", naglasio je Nenadić.

U regionalnom saopštenju Transparency International povodom objavljivanja CPI 2025 se navodi da slabe institucije i nazadovanje demokratije pogoduju korupciji i ograničavaju prostor za rad civilnog društva. Prema oceni TI, u nekoliko zemalja Zapadnog Balkana, nedovoljno postupanje pravosuđa je jedna od glavnih prepreka uspešnoj borbi protiv korupcije, dok i pored toga sudije i tužioci postaju meta napada od strane drugih grana vlasti.

Kao ilustracija ove pojave, za Srbiju se navode dešavanja u vezi sa Tužilaštvom za organizovani kriminal: „Nakon istrage navodnih zloupotreba članova vlade, Tužilaštvo za organizovani kriminal u Srbiji suočava se sa sve većim pritiskom, uključujući vladine kampanje blaćenja, ometanje policijske saradnje i zakonske promene koje slabe njegovu sposobnost da istražuje organizovani kriminal i korupciju na visokom nivou“.

U regionalnom izveštaju se ukazuje i na netransparentno odlučivanje u vezi sa vrednim javnim i privatnim investicijama, i kao jedan od primera navodi slučaj „Generalštab“, gde je Vlada Srbije, bez primene kompetitivnih procedura potpisala tajni ugovor sa stranim investitorom i nezakonito ukinula zaštitu spomenika kulture kako bi na tom mestu bio izgrađen luksuzni hotel.

U globalnom saopštenju TI iskazana je zabrinutost zbog pogoršanja stanja širom sveta i porasta korupcije, čak i u stabilnim demokratskim društvima. Podseća se da su 2025. godinu obeležili antikorupcijski protesti mladih, (generacije-Z), većinom u zemljama koje su u donjoj polovini CPI tabele i čiji su indeksi stangnirali ili padali prethodnih godina.

Sa [sajta TS](#) možete preuzeti analizu rezultata za Srbiju, sa osvrtom na prioritete i planove, na zahteve studentskih i građanskih protesta i reakcije vlasti na te zahteve, kao i sa ključnim preporukama za uspešnu borbu protiv korupcije.

Snimak konferencije.možete pogledati na [YouTube kanalu TS](#).

Inicijative i analize

Nagrada za uzbunjivače

1. februar 2026.

Transparentnost Srbija je dostavila komentare i predloge u vezi sa nekoliko odredaba u nacrtu Zakona o trgovačkim praksama, u okviru javne rasprave koju je otvorilo Ministarstvo unutrašnje i spoljne trgovine.

Iako ovaj zakon ne spada u krug antikorupcijskih, TS se odlučila na to da analizira pojedine njegove odredbe i da dostavi predloge. Prvenstveni razlog za to su informacije da će ovim zakonom biti uspostavljen poseban režim zaštite i nagrađivanja uzbunjivača, odnosno osoba koje svojim informacijama doprinesu kažnjavanju nezakonitih trgovačkih praksi. To je u skladu sa predlozima koje je TS davala tokom javne i skupštinske rasprave o (opštem) Zakonu o zaštiti uzbunjivača, ali koje Ministarstvo pravde i Vlada nisu prihvatili.

TS pozdravlja načelno ovaj koncept, sličan onom koji smo predlagali – preduslov za novčano nagrađivanje je ostvarivanje određenog javnog prihoda (u ovom slučaju, kazne koju će platiti privredni subjekt koji je primenjivao nepoštene prakse).

S druge strane, predložena norma otvara mnoga pitanja, uključujući i odnos sa Zakonom o zaštiti uzbunjivača, a o čemu se ne govori u obrazloženju Nacrta.

U stavu 1 se uzbunjivačem smatra fizičko lice koje dostavi "odlučujuće dokaze", ali nije precizirano kome (trebalo bi precizirati da je reč o Komisiji za zaštitu konkurencije, ako se zadrži pojam „dostavljanje“ kao deo definicije). S druge strane, korišćenje izraza „dostavi“, isključuje mogućnost da se kao uzbunjivač smatra (i da dobije nagradu) i lice koje takve dokaze objavi i na taj način ih učini dostupnim Komisiji.

Podsećamo da je u opštem Zakonu o zaštiti uzbunjivača, jedan od legitimnih vidova uzbunjivanja onaj koji se odvija kroz obaveštavanje javnosti, pri čemu postoje određena ograničenja, u slučaju da se uzbunjivanje odnosi na tajne podatke.

Pošto termin uzbunjivač već postoji u drugom zakonu, i da je u tom zakonu njegovo značenje drugačije, neophodno je koristiti izraz "uzbunjivač, u smislu ovog zakona".

Bitno je ipak naglasiti da odredbe ovog zakona ne mogu staviti van snage norme opšteg Zakona o zaštiti uzbunjivača, tako da bi u praksi uporedo mogli postojati uzbunjivači u smislu ovog zakona i oni koji jesu uzbunjivači u smislu ZZU, ali ne potpadaju pod definiciju iz ovog zakona. Na primer, to bi bila lica koja ukažu Komisiji (kao spoljnom ovlašćenom organu) na nezakonitu praksu u odnosima između kupaca i snabdevača, ali ne dostave dokaze o tome.

U vezi sa odredbama stava 2, pošto je uslov za dobijanje nagrade to da Komisija nije ranije posedovala određene dokaze o nezakonitoj praksi, trebalo bi da postoji i pravo lica koja smatraju da imaju pravo na naknadu da ospore eventualnu tvrdnju Komisije da su te dokaze i ranije posedovali.

Takođe, ovde se otvara i pitanje mogućnosti da više lica koja nisu povezana dostave Komisiji različite dokaze koji doprinose utvrđivanju kršenja Zakona (na primer, jedna osoba dostavi sporan ugovor, a druga aneks ugovora). Nejasno je da li bi svako od tih uzbunjivača imao pravo na nagradu od 10% naplaćenih sredstava, ili bi ukupno dobili taj iznos. Ako je ovo drugo slučaj, nejasno je na koji način bi se utvrdila srazmera po kojoj bi se nagrada delila među uzbunjivačima.

U stavu 3. je propisano da pravo na nagradu "ima fizičko lice koje je bilo ili je i dalje u poslovnom odnosom sa učesnikom u nepoštenoj trgovačkoj praksi", što je izrazito štetno. Nejasno je zbog čega bi Komisija ograničavala pravo na nagradu postojanjem poslovnog odnosa - smisao nagrade je da Komisija dobije informacije i dokaze koji su neophodni da se utvrdi kršenje zakona, i stoga ne bi trebalo da bude bitno od koga je Komisija dobila te dokaze.

Nije jasno ni kako bi se cenila ispunjenost uslova da fizičko lice bude uzbunjivač, ako bi poslovni odnos postojao između kupca i snabdevača koji ima svojstvo pravnog lica, a ne i između kupca i uzbunjivača (koji je, na primer, zaposleni ili vlasnik u pravnom licu – „snabdevaču“) direktno.

Pošto pretpostavljamo da bi uređenje zaštite identiteta uzbunjivača u upravnom i sudskom postupku i rešavanje drugih pitanja koja su u vezi sa odredbama ovog člana zahtevala detaljnije uređenje, predlažemo da se u okviru posebnog stava propiše obaveza Komisije da bliže uredi sva pitanja koja se tiču pružanja zaštite uzbunjivačima i ostvarivanja prava na nagradu podzakonskim aktom, ili da takav akt donese Ministarstvo na predlog Komisije (alternativno, uz saglasnost Komisije).

Pogledajte ceo [dopis TS](#).

Mediji

Šta skrivaju aneksi ugovora za najveće infrastrukturne poslove u Srbiji: Visoka cena direktnog ugovaranja

[Forbes](#), Petrica Đaković, 2. februara 2026.

I dok za Moravski koridor nadležno Ministarstvo građevinarstva nije objavilo u svojim informacijama o radu da je sklopljen i jedan aneks ugovora o izgradnji, za ostale projekte nalik tome, ti aneksi uglavnom postoje. I to u velikom broju.

Sklapaju se brzo nakon potpisivanja ugovora o izgradnji, a njihov broj, kako se vidi iz ovog dokumenta, varira od tri do desetak po projektu. Najveći broj odnosi se na korekciju cene, odnosno na **izmenu Tabele cena**, kako stoji u objašnjenju. Iza ovog razlog odmah je i onaj koji se tiče **pomeranja rokova za završetak**. I tako dođemo do situacije da su ti projekti na kraju znatno skuplji od inicijalno ugovorene cene, kao i da se završavaju uglavnom od godinu do nekoliko godina kasnije u odnosu na prvobitno dogovoreni rok, piše [Forbes](#).

Primera radi, ugovor o izgradnji autoputa Preljina – Požega pretrpeo je tokom trajanja izgradnje puta čak osam izmena. Preciznije **osam aneksa**. Prvi dve godine nakon što je ugovor potpisan (2017). Ugovorom je, podsetimo, dogovoreno da će izvođač biti kineska kompanija China Communication Construction Company. Ugovorena je i cena od 523,53 miliona dolara.

Cena je u međuvremenu kako se vidi iz [Fiskalne strategije](#) porasla u međuvremenu na 633 miliona evra, a pet od osam aneksa u slučaju ovog projekta ticali su se upravo njene korekcije.

Forbes Srbija analizirao je zbog čega se ovo dešava? Da li su aneksi posledica lošeg ugovaranja, neprecizne projektne dokumentacije ili korupcije?

Obilaznica kao rekorder po broju aneksa

Obilaznica oko Beograda, tačnije sektor B (deo od Ostružnice do Bubanj Potoka) imao je nakon što je septembra 2018. potpisan ugovor, **čak 13 aneksa**. Tri su se ticala korekcije cene od 207 miliona evra koliko je inicijalno ugovoreno za tih 20,4 kilometra puta.

U Fiskalnoj strategiji za 2026. vidi se da je ukupna procenjena vrednost ovog dela Obilaznica 44,7 milijardi dinara, odnosno 380,6 miliona evra. U ovom dokumentu vidi se i da je gotovo celokupan ovaj iznos već izdvojen. Tačnije plaćen.

Cena je, dakle, od inicijalno ugovorenih 207 miliona evra sa kineskom Power Construction Corporation of China povećana za gotovo 174 miliona evra ili gotovo dva puta.

Iste godine, tojest 2018. potpisan je i ugovor sa turskom [kompanijom Tašjapi](#) o izgradnji deonice na **putu Beograd – Sarajevo**. I to deonica Sremska Rača – Kuzmin, most preko Save i deonicu Požega – Kotroman.

Iz Fiskalne strategije je jasno da je za sada cena ovog posla porasla do 408,5 miliona evra. Inicijalno, pak, ugovorom koji je sklopljen sa Tašjapijem ona je bila 250 miliona. U međuvremenu, jednim od **devet potpisanih aneksa** ovog ugovora, povećana je na 345 miliona evra. Ipak, iako nije precizirano u dokumentu Ministarstva građevinarstva, ovo nije bilo jedino aneksirano povećanje.

Različiti izvođači, ista poskupljenja

Tokom 2019. država je sa azerbejdžanskim Azvirtom sklopila ugovor o izgradnji puta **Ruma – Šabac – Loznica**. I to dužine 78,5 kilometara. Dogovorena je vrednost od 467,5 miliona evra. U međuvremenu je potpisano takođe **devet aneksa**, najveći deo njih odnosi se na korekciju cene.

Ona je, prema navodima iz Fiskalne strategije, sada dostigla 1,04 milijarde evra.

Još jedan primer je put **Beograd – Novi Sad – Zrenjanin**. U Memorandumu potpisanom sa kineskom kompanijom China Shandong 2020, vrednost puta bila je procenjena na 600 miliona evra. U međuvremenu je to naraslo na 1,59 milijardi evra. Gotovo tri puta više.

Zanimljiv primer, mada daleko manjeg značaja je i **modernizacija graničnog prelaza Horgoš**. Ovaj posao je domaća kompanija Jadran dobila na tenderu. Ipak, od potpisivanja ugovora do sada ugovor je **osam puta aneksiran**, a najveći deo aneksa odnosio se ili na povećanje cene ili na produženje rokova za završetak posla.

Drugim rečima, bilo da se radi o manjim ili većim projektima, direktnoj pogodbi ili tenderu, kineskom, američkom, turskom, azerbejdžanskom ili srpskom izvođaču radova, manir je po pravilu isti.

Cena se znatno uvećava kako projekat odmiče sa realizacijom, a rokovi za njegov završetak se prolongiraju.

Loše upravljanje ili korupcija

Da je izgradnja infrastrukture u Srbiji najčešće praćena probijanjem rokova i ugovorenih cena, konstatuje i Fiskalni savet u svojoj studiji posvećenoj politici javnih investicija. Oni konstatuju da problem čestog probijanja rokova nije rešen ni nakon što je država prešla na **direktne pogodbe sa izvođačima**. Kašnjenje u realizaciji projekata jeste time smanjeno, ali ono i dalje postoji.

Isto je i sa cenom. Ona se povećava i kada se izvođač izabere na tenderu. Ipak, poskupljenja postaju „još izraženija kada se bira direktnom pogodbom“.

„Kašnjenja se mogu **pripisati slabim kapacitetima za upravljanje** u gotovo svim fazama projekta. Najpre, Koridora Srbije čiji posao kao investitora jeste obavljanje stručnih poslova, eksproprijacije, izrada planske i druge dokumentacije. Odgovornost je i na Vladi kada direktnim pregovaranjem izabere izvođača koji nema kapacitete da završi radove u propisanom roku...“, kaže se u analizi.

Razlozi za probijanje rokova su razni. Od pucanja asfalta, lošeg kvaliteta materijala, pre niskih tunela, loše procenjenih planova eksproprijacije ili nepostojanja novca za plaćanje iste, bankrot izvođača... Sve se to dešavalo na projektima u Srbiji.

Cena raste daleko više nego u EU

Fiskalni savet navodi da probijanje cena u izgradnji puteva postoji i u državama EU. Ali tamošnja istraživanja pokazuju da je ono **u proseku od 21 do 23 odsto. Kod nas je to na većini projekata daleko više.**

„Kod nas je to neretko znatno više, kako kod projekata koji su rađeni po tenderskim procedurama, tako i kod onih koji su rađeni u okviru bilateralnih aranžmana“.

Kao primer navodi se Moravski koridor čija cena je porasla više od dva puta.

„Pored Moravskog, imamo i autoput Beograd – Zrenjanin – Novi Sad. Memorandumom iz 2020. je procenjena cena od 600 miliona evra, a onda se budžetskim planovima predviđa zaduživanje za taj projekat od 1,7 milijardi evra“, kaže se u analizi.

Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbija podseća da sklapanje velikog broja aneksa ugovora samo po sebi ne mora da bude sporno. Kako objašnjava, postoje okolnosti koje nije moguće predvideti ugovorom i zbog kojeg su kasnije potrebni aneksi. Ali, problem je kada se kroz te anekse, kako kaže, menja obim radova, cena ili prolongiraju rokovi.

„Kada nemate otvoreni postupak izbora izvođača, što je ovde praksa, onda je **mogućnost potpisivanja aneksa i time izmene ugovora neograničen**. Dobar primer kako se aneksi mogu zloupotrebiti jeste slučaj pruge od Beograda do Subotice. Tužilaštvo je u tom slučaju navelo da postoje sumnje čak i na krivično-pravnu odgovornost u tim aneksima. Aneksima su dogovoreni dodatni poslovi koji su bili prvobitna obaveza izvođača. Ili su obuhvatali izgradnju dela pruge koja uopšte nije na toj trasi“, podseća Nenadić.

On dodatno upozorava da je činjenica da postoji nekakva kontrola, odnosno organi koji bi trebalo da kontrolišu sadržaj aneksa ugovora, ali veliko je pitanje da li je takav stepen kontrole i približno dovoljan. Pogotovo u situaciji kada aneksi ugovora nisu javno objavljeni.